

Царят е гол!

Приемът на ученици в осми клас в Русе

Следващите редове са израз на личното ми мнение и не ангажират никого. Лошото е, че образованието по принцип не ангажира никого. Тъй като съм математик, използвам сравняването като метод за анализ на това, което се случва с приема на ученици в осми клас в Русе.

Преминаването от седми в осми клас е най-съдбовният момент в живота на българския ученик. То е много по-сложно и решаващо за живота му от продължаването на образование във ВУЗ. Затова е учудващо, че гражданите проявяват по-голям интерес към дупка в асфалта или подскачащи плочки по тротоарите вместо към проблемите на образованието.

Началникът на РУО-Русе Росица Георгиева във връзка с намаляване на приема в МГ "Баба Тонка" каза: "Считам, че взех непопулярни, но правилни управленски решения, защото за мен беше важно да защита обществения интерес". С този мотив началничката направи това, което никой в историята града не е правил. В случая обаче имаме явно разминаване с интереса на данъкоплатците и универсалния човешки принцип за свобода на избора. В други държави образованието служи на отделния ученик, то способства за личностното му развитие. В тези държави няма РУО, няма държавен план-прием, учениците не са бройки, които се раздават от началника на РУО на директори от обкръжението му, но въпреки това има качествено образование.

Кой трябва да обърне внимание на училищата, за които има малко кандидати и да ги принуди да подобрят работата си и станат по-привлекателни, вместо да им осигурява ученици по служебен път? Този въпрос не се задава от десетилетия. За жалост никой не се интересува от резултатите от обучението, не се проследява реализацията на завършващите професионални гимназии /бившите техникуми/. Само след година със сигурност МОН ще отчете огромния успех от осъществяването на Националната стратегия за развитие на професионалното образование и обучение и постигнатите високи резултати. Ще бъдат наградени началници на РУО и директори. Обикновено така става. Възможно е обаче и тихомълком текста на програмата да се махне от сайта на МОН и да се изчака хората да забравят. Всички ще го направят с удоволствие и ще си откъхнат, защото провалът е очевиден. Няма програма, няма проблем.

Все пак трябва да припомним, че през миналата година беше проявена необичайна активност към вероятно най-изстаналото училище в Русе – МГ "Баба Тонка", което, по думите на кмета Пламен Стоилов "... боледува от 2-3 години и трябва да бъде оздравено ...". Това беше единственото училище в Русе, което публично беше подложено на унищожителна критика едновременно от две места – РУО и община Русе. Нормално директорът беше принуден да напусне, за да се отстрани болестта и да се премине към лечение.

При утвърждаване на план-приема за 2018/2019 г. началничката на просветата Росица Георгиева защитаваше няколко основни тези:

1. В Русе трябва работници - шивачи, хлебари, дърводелци и други професии, а не инженери, програмисти, лекари, учители и други с висше образование. Затова ще пратя учениците в професионални училища – 32 паралелки, а не в профилирани – 23 паралелки.

Това съотношение тя нарича "баланс на приема" въпреки, че 32 е число, значително по-голямо от 23. Много преподаватели от РУ "Ангел Кънчев" се подписаха срещу намаляването на приема в МГ, но никои не им обърна внимание /по начало на интелигенцията рядко се обръща внимание/.

2. Броят на учениците намалява. За да осигуря приема в професионалните училища, ще намалая приема в МГ "Баба Тонка".

Намаляването на приема в другите училища беше само на хартия или в гимназии с двусменно обучение. Не бяха закрити паралелки със сигурен прием, а бяха приземени фантазиите на много директори. Но те бяха доволни и водени от Камелия Денчева, директор на ПГАСС, като един застанаха зад Росица Георгиева и подкрепиха решението ѝ. План-приемът трябва да гарантира четири паралелки в ПГ по облекло "Недка Иван Лазарова". За съжаление още на първо класиране паралелките там останаха само три. Никой не отговори на въпроса кой се провали – началникът на РУО или директорът на ПГО или и двамата. Във всеки случай и двамата дами бяха наградени. Още по-странно е, че в план-приема за следващата година отново в същото училище се предвиждат 4 /четири/ паралелки. И така до края на света.

Защо не беше намален приемът в училища, които работят на две смени като СУ "Васил Левски", Дойче шуле или СУ "Христо Ботев", след като едносменното обучение е национална политика? Има ли изобщо община Русе план за преминаване към едносменно обучение или завинаги повече от 5 000 ученици са осъдени да бъдат жертва на мегаломански амбиции?

3. Росица Георгиева каза: "Намаляването на броя паралелки за прием след седми клас в МГ "Баба Тонка" не е рестриктивна мярка, това е оздравителен процес". Тя изтъкна, че има голяма разлика между максималния и минималния бал на приетите ученици и това затруднява преподавателите, пречи на учебния процес. Трудно е да се коментира подобна теза на човек, който никога не е преподавал профилиращ предмет на ученици от осми до дванадесети клас, но все пак ето някои очевидни факти.

Подобна риторика има за цел да дискредитира МГ в съзнанието на русенци и да се получи отлив от кандинати за прием в осми клас.

Никой не е молил Росица Георгиева да оздравява МГ "Баба Тонка", защото тя няма нито знания, нито опит, нито компетентност за подобна мярка. Друг е въпросът защо госпожата не се срещна предварително с ръководството и педагогическия колектив на МГ, да им обясни какви трудности имат, колко е загрижена за тях и колко иска да им помогне. Интересно е да се отбележи, че така и не станаха ясни критериите, по които трябва да бъдат определяни училища за оздравителни мерки, а

беше избрано само едно - това с най-високи резултати от ДЗИ по БЕЛ от последните две години.

Намаляването на приема винаги е свързано с упадък на училището. Ще поясня с един пример. Когато АГ "Гео Милев" приемаше 5 паралелки, беше №1. Днес приема 4 паралелки и е на четвърто място по резултати от ДЗИ по БЕЛ. Да не споменавам СУ "Йордан Йовков", което има прием една паралелка и е на дъното на класирането, а според логиката на Росица Георгиева би трябвало да бъде най-елитното училище в Русе.

След приключване на приема през лятото на 2018 г. се оказа, че в АГ "Гео Милев" са приети ученици с огромна разлика в бала – по-голяма от 300 точки. Сега очакваме началничката Георгиева да приложи същата мярка при планирането за следващата година.

Когато миналата година стана ясно, че приемът в МГ "Баба Тонка" се намалява, за да има ученици за другите училища, омбудсманът на Република България Мая Манолова коментира следното. *"Споделям мнението, че развитието на професионалното образование в страната не бива да става за сметка на профилираното обучение, както и на правото на избор на децата и родителите или на ограничаване достъпа им до определени училища. Намирам, че административната принуда за попълване на места в професионалните училища не е добра практика. Освен това, училища, които са доказали своя принос към развитието на образователната система през годините и продължават да го правят, постигат успехи и развиват талантите на възпитаниците си, както и поддържат отлична материално-техническа база, са добър пример за останалите".*

Поради очевидните нарушения беше внесена жалба в Административния съд – Русе за отмяна на заповедта на началника на РУО – Русе за утвърждаване на план-приема. Съдът потвърди, че е извършено нарушение – началникът не е изпратил за съгласуване на Община Русе предложенията на директорите във вида, в който са подадени, а в преработен вид, като е намалил броя на паралелките. Нарушението е сериозно, но съдът намира, че не е от категорията на особено съществени и отхвърли жалбата. Мотивът е, че при недопускане на нарушението крайният резултат би бил същия, т.е. съгласуването с кмета не е важно и не влияе на процедурата. Така от решението на съда става ясно, че изборният от жителите на общината кмет не може да се намесва в развитието на мрежата от училища и властта на началника на РУО е безконтролна. Решението на съда в Русе беше обжалвано пред Върховния съд и делото беше насрочено. Новият директор прекрати делото и така не можахме да разберем как щеше да се произнесе Върховният съд по жалбата.

Как изглеждат нещата сега, когато се обдъжда новият прием за учебната 2019/2020?

Най-фрапиращото е, че Росица Георгиева, след като потвърди тенденцията за намаляване на броя на децата в областта, вместо логично да намали приема в община Русе, тя го увеличи на 58 паралелки. Припомням, че броят на паралелките миналата година беше

определен на 55. Защо се случва този парадокс, никой не пита, а и едва ли би получил адекватен отговор. За възстановяване на приема в "МГ "Баба Тонка" даже и не се говори, вероятно поради периода на "лечение" на това училище. Твърдото отстояване на баланса между броя ученици и паралелки явно вече не е актуално.

Процедурата по съставянето на този чисто феодален метод за влияние, какъвто е план-приемът, се повтаря отново. Много фирми заявиха, че след пет години ще имат голяма потребност от кадри, които сега са по чиновите в седми клас. Неразбираемо е какво поражда този оптимизъм у бизнеса, но да речем, че се случи точно така и икономиката на града се устреми към нови върхове. Малко е странно, че този възход ще е благодарение на професии, които, според министъра на образованието Красимир Вълчев вероятно няма да съществуват скоро, но тук ръководството на образованието явно така вижда нещата. Очаквах с нетърпение да разбере кое училище се нуждае тази година от оздравителни мерки, но се оказа, че всичко е наред, няма така проблемни, както беше Математическата гимназия миналата година.

Това, което никога няма да се случи, защото никой няма интерес да чуе истината е

- анализ на резултатите при осъществяването на приема през миналата година;
- анализ на резултатите от обучението;
- анализ на реализацията на учениците завършили средно образование;
- анализ на информацията от бизнеса за броя и образованието на ученици, завършили професионални гимназии и започнали работа веднага след дипломиране.

Подобни анализи са много важни при вземане на решение за план-приема. Решението може да даде свобода за развитие на жизнеспособните училища и да създаде конкуренция с цел подобряване работата на училищата или да осигури спокойствието на директорите /то е много важно/ и да гарантира застой в образованието.

Изключително тревожна е липсата на информация за реализацията на учениците, завършили професионални гимназии. На практика липсва доказателство за смисъла на съществуването им. От друга страна фирмите потребители на кадри продължават да укриват информацията колко ученици, от кои професионални гимназии, на какви позиции са назначили и с каква заплата. Вместо това продължават да изписват десетки страници за нуждата от кадри. Ще напомня, че най-скъпо е образованието в професионалните гимназии. Това още повече налага разкриването на тайната с реализацията на кадрите, които те подготвят. За профилираните гимназии също е важно да се следи в кои ВУЗ учениците продължават образованието си и трябва да има анализ на информацията. Иначе университетите също пишат разни бележки за необходимостта от студенти. Такъв анализ е наистина необходим, но липсва. Или няма кой да го направи, или ще стане ясно, че царят е гол.

И тази година не беше предприето оздравяване на АГ "Гео Милев". Не се обсъжда въпроса защо по-рано имаше ученици от АГ на

международни олимпиади, а сега няма. Защо резултатите от ДЗИ по БЕЛ /профилиращ предмет в езикова гимназия/ са толкова ниски?

Не се изпълни призива на министъра повече ученици да учат STEM, не се увеличи приема в МГ "Баба Тонка", а даже в СУ "Васил Левски" паралелката с природоматематически профил беше заменена от обществени науки още миналата година. Никой не коментира провала с обучението по японски език в същото училище.

Никой не обясни защо има необходимост от 5 /пет/ езикови паралелки с немски език в Русе.

Ръководствата на РУО, Област Русе и община Русе добре осъзнават липсата на административен капацитет и умишлено не предприемат мерки за оздравяване на русенското образование – преминаване към едносменен режим, окрупняване на професионални гимназии, баланс между профилирано и професионално обучение, баланс между природоматематически и хуманитарни профили и др. Бездействието предпазва от грешки, но бавно и сигурно води образованието към живуркане. Най-добре живеят тези, които мълчат. По този важен въпрос няма спорове, сблъсък на мнения, дискусии в публичното пространство. Има всеобщо съгласие.

Всички са доволни, но царят е гол!

12.03.2019 г.

Митко Кунчев